

La UPC, una universitat compromesa

A la jornada UPC, ciutat i territori, que vàrem celebrar el 4 d'octubre de 2018 a la Facultat de Nàutica (<https://tv.upc.edu/continguts/jornada-upc-ciutat-i-territori>), vaig tenir l'ocasió de presentar una història breu de la nostra universitat i la descripció dels nostres nou campus davant els representants polítics dels set municipis on tenim presència. Al començament de la meva intervenció vaig esmentar tres aspectes que trobo especialment rellevants pel que fa a la relació entre la universitat i la ciutat que havia treballat durant tot l'any al Consell Assessor Municipal d'Universitats, CAMU, i que són els següents:

- "La ciutat per a la universitat". La ciutat, com a medi físic, disposa dels espais i edificis que la universitat necessita per establir-se i realitzar la seva activitat.
- "La universitat per a la ciutat". La universitat com a constructora de ciutat, com a peça clau per a la renovació, millora i regeneració urbana, amb l'oportunitat d'establir un ric diàleg entre els espais de formació i la ciutat.
- I, "La universitat i la ciutat". La universitat com a actiu de cohesió i integració social. La universitat com a portadora d'identitat de la ciutat i del territori. La universitat, en evolucionar en paral·lel amb la societat en la qual està inscrita, s'ha constituït en el lloc idoni per a la producció, la transferència de coneixement, la recerca i la comunicació entre les persones.

Els dos primers són més evidents i formen part de la nostra cultura urbana i de l'ADN de la UPC, atès el seu compromís amb el territori on s'ha implantat. El tercer aspecte ha esdevingut estratègic quan s'ha donat l'ocasió. Ho podria exemplificar amb diversos casos, però sovint m'agrada exposar el *fair play* i la cohesió social que s'han fomentat en el nostre Campus Diagonal-Besòs, on recentment s'ha urbanitzat un parc del qual també poden gaudir els ciutadans del barri de la Mina, que poden fer servir per anar a peu a la platja i al port, passant per sota la Ronda del Litoral, amb unes condicions segures, amables i de convivència compartida amb la nostra comunitat universitària.

També cal dir que malgrat la reducció dels plans d'inversions universitàries com a conseqüència de la crisi, amb imaginació i estratègia hem anat avançant positivament en molts aspectes, i, per bé que no es tracta de fer una relació exhaustiva, a continuació esmento, campus a campus, algunes de les principals accions efectuades i/o que crec que caldria portar a terme, o, si més no, començar a estudiar i planificar:

Campus Sud

Rehabilitació de les façanes de l'ETSAB, adequació de l'espai de l'arxiu i millora de l'acústica, i condicionament en general; reforma de la façana de l'antic edifici del Rectorat a l'EPSEB; habilitació de la nova seu corporativa d'UPCnet i del nou espai per a l'Institut de Ciències de l'Educació, i també rehabilitació de la planta 0 del pavelló G de l'ETSEIB. En aquest campus cal aprofitar la situació emblemàtica que ocupa davant l'avinguda de la Diagonal com a icona del coneixement i traduir-ho en un projecte excepcional de la nostra universitat.

Campus Nord

Pantalla de leds a la sala d'actes de l'edifici Vèrtex; habilitació de nous espais per a la UTG CNTIC; impermeabilització de l'edifici D1 i del carrer entre els edificis C4 i B4, i dotació d'un camp solar

fotovoltaic a les cobertes dels aularis (està previst que se n'instal·lin a altres campus fins a arribar als 600 kW). Aprofitament de les obres de la subestació soterrada prevista al carrer John Maynard Keynes i el futur accés a l'estació de la línia 9 del metro per millorar la imatge actual del carrer i definir un bon establiment de connexió entre el Campus Nord i els Jardins del Rectorat.

Campus de Nàutica

Reforma de la presidència de la sala d'actes i dels audiovisuals, i habilitació de l'Espai Vela a la nova bocana del Port.

Campus Diagonal-Besòs

A part del parc esmentat, hem posat en funcionament una residència d'estudiants per a unes 300 places. S'han adequat espais per al Grup de Caracterització de Materials i s'han habilitat els espais per al Laboratori de Materials Plàstics, i s'ha fet l'enjardinament transitori de la parcel·la J. A més, s'ha impulsat un nou edifici destinat a pimes i *start-ups* i n'hi ha un altre de possible execució.

Campus de Sant Cugat

Condicionament del soterrani del Centre d'Investigació i Transferència de Tecnologia de l'ETSAV i integració urbana. M'agrada anomenar aquest campus com a campus de la sostenibilitat, atesa l'especialització que el distingeix.

Campus de Terrassa

Habilitació d'una nova sala d'estudis 24/7 al TR10; reforma d'espais de direcció/administració per millorar les instal·lacions, i adequació d'espais del Centre Universitari de la Visió. A més, crec que hi ha moltes possibilitats de millorar-ne la integració urbana i de crear un bulevard universitari al carrer de Colom, tot pacificant-hi el trànsit amb una plataforma única.

Campus de Manresa

Nou taller d'automoció i remodelació de laboratoris de Mecànica de Fluids i Motors Tèrmics, així com un futur espai demostrador d'indústria 4.0 al centre històric.

Campus del Baix Llobregat

Creació d'un espai per al vol controlat de drons. Adequació de la sala d'actes de l'ESAB i desamiantatge del camp de pràctiques. També cal modificar el planejament urbanístic amb la reordenació de l'edificabilitat pendent, de manera que es respectin les condicions ambientals i es potencii l'eix que neix a la plaça de l'Església i segueix per la Rambla i que amb una rampa suau pot travessar per sota la via del ferrocarril i continuar a través del nostre campus i arribar a la platja. És un altre exemple d'integració i millora de la urbanitat. A més, cal que les administracions responsables resolguin per sempre més els problemes del bombament del desguàs. La modificació del planejament podria incorporar la possibilitat de construir un poliesportiu per donar servei tant al barri com a la nostra comunitat universitària.

Campus de Vilanova i la Geltrú

Rehabilitació de l'edifici principal i millora del pati interior. A més, hem organitzat un taller del màster d'Arquitectura del Paisatge per tal d'aportar idees urbanístiques, entre les quals hi ha la possible transformació en un espai per als vianants de l'avinguda de Víctor Balaguer i la reurbanització de la

rambla de l'Exposició en sentit llevant, que en aquest tram també es podria anomenar rambla del Coneixement. També es podria fer permeable visualment la tanca que la limita amb el recinte del Museu del Ferrocarril. Amb aquestes idees, l'ajuntament podrà redactar projectes i materialitzar les millores en diferents etapes.

Algunes de les propostes hauran d'esperar a situacions econòmiques més favorables i d'altres ja han permès generar espais i actius directes per a la UPC mentre duri la concessió administrativa d'edificis executats, sempre amb el benentès que al final de la concessió hi haurà el retorn de les mateixes edificacions a la UPC i formaran part del nostre patrimoni, com aviat passarà amb el Nexus I del Campus Nord. Tot, sense oblidar les actuacions pal·liatives i de protecció i millora de les condicions actuals dels espais que anem fent a cada centre, any rere any, a més d'adaptar o generar espais adequats i saludables que fomentin la convivència i la creativitat. En aquest sentit, és imprescindible la millora de les nostres biblioteques, que són espais molt utilitzats per la comunitat universitària, per adaptar-les als nous reptes i models educatius de la Universitat.

I pensant en l'estudiantat, vull referir-me a Jeff Lackney quan diu que cal encoratjar el compromís de dissenyar recintes universitaris que preguin en consideració principalment la qualitat de vida i l'experiència social dels estudiants que viuen en aquestes institucions d'ensenyament superior, i que l'urbanisme i l'arquitectura constitueixen elements fonamentals en l'esforç de crear comunitats d'aprenentatge més vibrants. Aquest és un dels nostres principals reptes, com també ho és evitar el solipsisme que prové d'actuacions anteriors que estaven pensades per a un ús exclusiu i que cal reconduir amb solucions més híbrides i d'integració amb l'entorn, com ja hi estem treballant.

Són reptes i accions per fer la nostra universitat més amable, competitiva, funcionalment integrada i ambientalment eficient, també en línia amb els objectius de l'Agenda 2030, de desenvolupament sostenible del pla d'acció adoptat per l'Assemblea General de les Nacions Unides, amb els quals ens sentim identificats, tant mitjançant l'Agenda Urbana de Catalunya com amb la mateixa Agenda 2030 de l'Ajuntament de Barcelona.

Per acabar, vull manifestar també el meu orgull de formar part de la UPC, la primera universitat d'Espanya que va declarar l'estat d'emergència climàtica, una universitat compromesa amb el medi ambient i amb la societat del coneixement. Una universitat que treballa per una docència innovadora, integradora, connectada a la societat, responsable i d'excel·lència per tal de poder formar dones i homes capaços de desenvolupar el seu talent, ser crítics i liderar els canvis socials i tecnològics que ens han de portar a un futur millor.

Estanislau Roca Blanch

Vicerector d'Infraestructures i Arquitectura

Universitat Politècnica de Catalunya

Barcelona, març de 2020